

Zařazení učitele do vyššího kariérního stupně se obecně uskuteční pouze tehdy, pokud se učitelé ujmou dalších úkolů. Učitelé, kteří prokazují velmi dobré dlouhodobé výsledky nebo vykonávají mnoho činností navíc, mohou získat příplatek ve výši až 50 % k základnímu platu (ve výjimečných případech až 100 %). V praxi jsou ale příplatky většinou určeny délkou učitelovy praxe.

Sankce jsou použity ve výjimečných případech. Pokud učitelé poruší povinnosti stanovené zákonem, mohou ředitelé škol použít dvou typů postihů: snížení osobních příplatků nebo výpověď z pracovního poměru.

V některých školách je hodnocení učitele užíváno také k formativním účelům. V těchto případech může hodnocení učitele obsahovat prvek sebehodnocení nebo zaměření na identifikaci potřeb vzhledem k profesnímu rozvoji. Podle Institutu pro informace ve vzdělávání (2001) je ale na takové formativní užití výsledků hodnocení kladen malý důraz.

Rámeček 4.1 Profese učitele v České republice – hlavní rys

Zaměstnanecký status, kariérní struktura a plat

Učitelé v České republice jsou zaměstnanci veřejné správy. Podmínky práce jsou stanoveny v zákoníku práce a dalších obecných pracovněprávních předpisech. V tomto rámci jsou ředitelé škol autonomní v konkretizaci specifických podmínek práce ve škole. Většina učitelů pracuje v pracovním poměru na dobu neurčitou.

Existuje devět skupin pedagogických pracovníků definovaných zákonem o pedagogických pracovnících: učitel, vychovatel, speciální pedagog, psycholog, pedagog volného času, asistent učitele, trenér, pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a ředitel. Pro každou z těchto skupin existuje pět nebo šest kariérních stupňů. Při zařazování učitele do relevantního stupně bere ředitel školy v úvahu šíři zodpovědností, kterou práce obsahuje, a požadovanou kvalifikaci. Ředitel školy určí učiteli na základě jeho kvalifikace a délky praxe základní platový tarif; může mu také přiznat příplatky a jednorázové odměny. Všichni kvalifikovaní učitelé mají právo na zvyšování platu bez ohledu na typ smlouvy nebo na formu zaměstnaneckého poměru.

Předpoklady k práci učitele

K tomu, aby byli uchazeči přijati do vyšší vzdělávací instituce připravující na učitelské povolání, musí úspěšně složit maturitní zkoušku, jakož i přijímací zkoušku dané instituce. Přijímací zkoušky se mezi jednotlivými fakultami liší. Mohou se skládat z všeobecného testu, zkoušky (písemné nebo ústní) z relevantních předmětů a pohovoru týkajícího se motivace uchazečů a jejich předpokladů pro studium. Počet míst ve vzdělávací instituci je primárně omezen její kapacitou.

Po ukončení počátečního vzdělávání jsou učitelé přijímáni do škol prostřednictvím otevřeného konkursního řízení vedeného ředitelem školy. Na jeho průběh nemají krajské ani obecní úřady vliv. Předpoklady k práci učitele jsou specifikovány zákonem o pedagogických pracovnících a obsahují tyto požadavky: (1) způsobilost k právním úkonům, (2) odbornou kvalifikaci pro pedagogickou činnost, kterou vykonává, (3) bezúhonnost; (4) zdravotní způsobilost a (5) prokazatelnou znalost českého jazyka.

Počáteční učitelské vzdělávání

Kvalifikačním požadavkem pro učitele v základním a středním školství (všeobecné předměty) je získání titulu magistr ve specifických studijních programech. Pro učitele praktického výcviku postačují různé typy nižších odborných kvalifikací (z neterciárního vzdělání). Vzdělávání učitelů všeobecných předmětů je většinou souběžné, zatímco pro technické a odborné předměty je obvykle konsektivní.